

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

6 päivänä joulukuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – SEUT 101 artiklan 1 kohta – Ylellisyyskosmetiikan valikoiva jakelu – Sopimusmääräys, jolla kielletään jakelijoita ottamasta internetmyynissä mukaan valtuuttamattomia kolmansia yrityksiä – Asetus (EU) N:o 330/2010 – 4 artiklan b ja c alakohta

Asiassa C-230/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Mainin ylin alueellinen tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 19.4.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.4.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Coty Germany GmbH

vastaan

Parfümerie Akzente GmbH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. G. Fernlund, A. Arabadjiev, S. Rodin ja E. Regan,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: hallintovirkamies X. Lopez Bancalari,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.3.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Coty Germany GmbH, edustajinaan A. Lubberger ja B. Weichhaus, Rechtsanwälte,
- Parfümerie Akzente GmbH, edustajinaan O. Spieker ja M. Alber, Rechtsanwälte,
- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja A. Lippstreu,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja J. Bousin,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan D. Del Gaizo, avvocato dello Stato,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

- Luxemburgin hallitus, asiamiehenään A. Germeaux, avustajinaan P. E. Partsch ja T. Evans, avocats,
 - Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman, M. de Ree ja J. Langer,
 - Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Eberhard,
 - Ruotsin hallitus, asiamiehinään A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev ja L. Swedenborg,
 - Euroopan komissio, asiamiehinään G. Meessen, H. Leupold ja T. Christoforou,
- kuultuaan julkisasiamiehen 26.7.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 101 artiklan 1 kohdan sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 20.4.2010 annetun komission asetuksen (EU) N:o 330/2010 (EUVL 2010, L 102, s. 1) 4 artiklan b ja c alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Saksaan sijoittautunut ylellisyyskosmetiikan toimittaja Coty Germany GmbH ja kyseisten tuotteiden valtuutettu jakelija Parfümerie Akzente GmbH ja joka koskee jälkimmäiselle yritykselle Coty Germanyn ja sen valtuutettujen jakelijoiden välisessä valikoivaa jakelua koskevassa sopimuksessa asetettua kieltoa ottaa sopimustuotteiden internetmyynnissä mukaan kolmansia yrityksiä ulospäin tunnistettavalla tavalla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Asetuksen N:o 330/2010 johdanto-osan kymmenennen perustelukappaleen sanamuoto on seuraava: ”Tällä asetuksella ei pitäisi myöntää poikkeusta sellaisille vertikaalisille sopimuksille, joiden sisältämät rajoitukset todennäköisesti rajoittavat kilpailua ja aiheuttavat haittaa kuluttajille tai jotka eivät ole välttämättömiä tehostavien vaikutusten saavuttamiseksi. Erityisesti ne vertikaaliset sopimukset, joihin sisältyy tietynlaisia vakavia kilpailunrajoituksia, kuten vähimmäisjälleenmyyntihintoja ja kiinteitä jälleenmyyntihintoja sekä tietynlaisia alueellisia rajoituksia, olisi jätettävä tässä asetuksessa vahvistetun ryhmäpoikkeuksen ulkopuolelle kyseisten yritysten markkinaosuudesta riippumatta.”
- 4 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan ”valikoiva jakelujärjestelmä” on ”jakelujärjestelmä, jossa toimittaja sitoutuu myymään sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluja joko suoraan tai välillisesti vain tiettyjen perusteiden mukaisesti valituille jakelijoille ja jossa nämä jakelijat sitoutuvat olemaan myymättä kyseisiä tavaroita tai palveluja valtuuttamattomille jakelijoille alueella, jolla toimittaja on päättänyt soveltaa kyseistä järjestelmää”.
- 5 Kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
”[SEUT] 101 artiklan 3 kohdan ja tämän asetuksen säännösten nojalla [SEUT] 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin.

Tätä poikkeusta sovelletaan siltä osin kuin tällaiset sopimukset sisältävät vertikaalisia rajoituksia.”

6 Saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan edellyttäen, että toimittajan markkinaosuus on enintään 30 prosenttia sellaisilla merkityksellisillä markkinoilla, joilla se myy sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita, ja ostajan markkinaosuus on enintään 30 prosenttia sellaisilla merkityksellisillä markkinoilla, joilla se ostaa sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita.”

7 Asetuksen N:o 330/2010 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Ryhmäpoikkeusedun poistavat rajoitukset – vakavimmat kilpailunrajoitukset”, säädetään seuraavaa:

”Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin, joiden tarkoituksena on suoraan tai välillisesti, yksinään tai yhdistettyinä osapuolten määräysvallassa oleviin muihin tekijöihin:

--

b) rajoittaa alueita tai asiakkaita, joille sopimuspuolena oleva ostaja voi myydä sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita, vaikuttamatta sen sijoittautumispaikkaa koskevaan rajoitukseen

--

--

c) rajoittaa vähittäiskaupan portaalla toimivien valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille --

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Coty Germany myy ylellisyyskosmetiikkaa Saksassa. Se pitää kaupan kyseisen alan tiettyjä tuotemerkkejä valikoivaa jakeluverkostoa käyttäen sellaisen jakelusopimuksen perusteella, jota käyttävät myös siihen sidossuhteessa olevat yritykset. Sopimusta täydennetään erilaisilla erityissopimuksilla, joiden tarkoituksena on organisoida kyseisen verkoston toimintaa.

9 Parfümerie Akzente on jo monen vuoden ajan jaellut valtuutettuna jakelijana Coty Germanyn tuotteita sekä kiinteissä myyntipaikoissa että internetissä. Internetmyynti tapahtuu osittain sen oman internetkaupan ja osittain amazon.de-kauppapaikan kautta.

10 Ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdystä päätöksestä ilmenee, että Coty Germany perustelee jakelusopimuksessaan valikoivaa jakelujärjestelmäänsä seuraavasti: ”Coty Prestige -tuotemerkkien luonne edellyttää valikoivaa jakelua merkkien ylellisen tuotekuvan tukemiseksi.”

11 Kiinteissä myyntipaikoissa tapahtuvan kaupan osalta jakelusopimuksessa määrätään, että Coty Germanyn on hyväksyttävä jakelijan jokainen fyysinen myyntipaikka, mikä tarkoittaa, että jokaisen myyntipaikan on täytettävä tietyt sopimuksen 2 kohdassa luetellut ympäristöä, varustelua ja sisustusta koskevat vaatimukset.

12 Erityisesti kyseisen sopimuksen 2.1.3 kohdassa todetaan seuraavaa: ”Myyntipaikan varustelun ja sisustuksen, tuotevalikoiman, mainonnan ja myyntiesittelyn on korostettava ja tuettava Coty Prestige -merkkien ylellistä tuotekuvaa. Tämän kriteerin arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti julkisivu, sisätilan varustus, lattianpäällysteet, seinien laatu, katto, huonekalut ja myyntipinta-ala sekä lisäksi valaistus ja puhdas ja asianmukainen kokonaisvaikutelma.”

- 13 Kyseisen sopimuksen 2.1.6 kohdassa täsmennetään seuraavaa: ”Myyntipaikan tunnus, esimerkiksi yrityksen nimi, nimen täydennys tai iskulause, ei saa herättää vaikutelmaa rajoitetusta tuotevalikoimasta, heikkolaatuisesta varustelusta tai puutteellisesta neuvonnasta, ja se on toteutettava siten, etteivät valtuutetun jälleenmyyjäliikkeen somistukset ja esittelytilat peity.”
- 14 Lisäksi sopimuspuolten tekemiin sopimuksiin kuuluu internetmyyntiä koskeva lisäsopimus, jonka 1.3 kohdassa määrätään, että ”valtuutettu jälleenmyyjäliike ei saa käyttää toista nimeä tai ottaa mukaan kolmatta yritystä, jolle ei ole annettu valtuutusta”.
- 15 Asetuksen N:o 330/2010 voimaantulon jälkeen Coty Germany tarkisti valikoivan jakeluverkostonsa sopimuksia ja kyseistä lisäsopimusta ja määräsi lisäsopimuksen liitteessä I olevassa 1.1 kohdassa, että ”– – valtuutetulla jälleenmyyjäliikkeellä on oikeus tarjota ja myydä tuotteita internetissä edellyttäen, että valtuutettu jälleenmyyjäliike harjoittaa internetliiketoimintaansa valtuutetun myymälän ’sähköisenä näyteikkunana’ ja että tässä yhteydessä säilytetään tuotteiden ylellinen luonne”. Lisäksi kyseisen lisäsopimuksen liitteessä I olevassa 1.3 kohdassa kielletään nimenomaisesti toisen liikenimen käyttö tai sellaisen kolmannen yrityksen, joka ei ole Coty Prestigen valtuutettu jälleenmyyjäliike, mukaan ottaminen ulospäin tunnistettavalla tavalla.
- 16 Parfümerie Akzente kieltäytyi allekirjoittamasta jakelusopimukseen tehtyjä muutoksia. Coty Germany nosti kansallisessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati, että pääasian vastaajaa kielletään lisäsopimuksen liitteessä I olevan 1.3 kohdan mukaisesti jakelemasta riidanalaisia merkkituotteita amazon.de-kauppapaikassa.
- 17 Kyseinen tuomioistuin hylkäsi kanteen 31.7.2014 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että riidanalainen sopimusmääräys oli kielletyistä kilpailunrajoituksista annetun lain (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen) 1 §:n ja SEUT 101 artiklan 1 kohdan vastainen. Se katsoi muun muassa, että ylellisen tuotekuvan säilyttämistä koskevalla tavoitteella ei unionin tuomioistuimen 13.10.2011 antaman tuomion Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649) mukaan voida oikeuttaa tällaisen lähtökohtaisesti kilpailua rajoittavan valikoivan jakelujärjestelmän käyttöönottoa. Kyseinen määräys kuuluu saman tuomioistuimen mukaan myös asetuksen N:o 330/2010 4 artiklan c alakohdassa kiellettyihin vakavimpiin kilpailunrajoituksiin.
- 18 Kansallinen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi lisäksi, että kyseinen sopimusmääräys ei myöskään täyttänyt yksittäispoikkeuksen myöntämisedellytyksiä, koska ei ollut osoitettu, että kolmansien kauppa-alustojen kautta tapahtuvan internetmyynnin yleiseen poissulkemiseen liittyy tehokkuusetuja, jotka ovat merkittävämpiä kuin jakelumuotojen rajoituksesta kilpailulle aiheutuvat haitat. Kyseinen tuomioistuin katsoi joka tapauksessa, ettei tällainen yleinen kieltö ole välttämätön, koska on olemassa yhtä hyvin kyseiseen tarkoitukseen soveltuvia mutta kilpailua vähemmän rajoittavia keinoja, kuten kolmansien kauppa-alustoja koskevat erityiset laatuvaatimukset.
- 19 Coty Germany on valittanut kansallisen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta Oberlandesgericht Frankfurt am Mainiin (Frankfurt am Mainin ylin alueellinen tuomioistuin, Saksa). Tässä yhteydessä edellä mainittu tuomioistuin tiedustelee, onko riidan kahden osapuolen välinen sopimusjärjestely laillinen unionin kilpailuoikeuden kannalta.
- 20 Tässä tilanteessa Oberlandesgericht Frankfurt am Main on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Voivatko valikoivat jakelujärjestelmät, jotka on tarkoitettu luksus- ja ylellisyystuotteiden jakeluun ja joilla pyritään ensisijaisesti varmistamaan niiden ylellinen tuotekuva, olla SEUT 101 artiklan 1 kohdan kanssa yhteensopiva kilpailun osatekijä?

- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko se, että vähittäiskaupan portaalla toimivia valikoivan jakelujärjestelmän jäseniä kielletään yleisesti ottamasta internetmyynnissä mukaan kolmansiä yrityksiä ulospäin tunnistettavalla tavalla, olla SEUT 101 artiklan 1 kohdan kanssa yhteensopiva kilpailun osatekijä, ilman että merkitystä olisi sillä, jäävätkö valmistajan oikeudet laatuvaatimukset käytännössä täyttymättä?
- 3) Onko asetuksen N:o 330/2010 4 artiklan b alakohtaa tulkittava siten, että kieltämällä vähittäiskaupan portaalla toimivia valikoivan jakelujärjestelmän jäseniä ottamasta internetmyynnissä mukaan kolmansiä yrityksiä ulospäin tunnistettavalla tavalla rajoitetaan tarkoituksellisesti vähittäiskauppiain asiakaskuntaa?
- 4) Onko asetuksen N:o 330/2010 4 artiklan c alakohtaa tulkittava siten, että kieltämällä vähittäiskaupan portaalla toimivia valikoivan jakelujärjestelmän jäseniä ottamasta internetmyynnissä mukaan kolmansiä yrityksiä ulospäin tunnistettavalla tavalla rajoitetaan tarkoituksellisesti passiivista myyntiä loppukäyttäjille?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 21 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien tiedustele lähinnä, onko SEUT 101 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että luksustuotteiden valikoiva jakelujärjestelmä, jolla pyritään ensisijaisesti varmistamaan kyseisten tuotteiden ylellinen tuotokuva, voi olla kyseisen määräyksen mukainen.
- 22 SEUT 101 artiklan 1 kohdan mukaan sisämarkkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua sisämarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy sisämarkkinoilla.
- 23 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sopimuksilla, joilla luodaan valikoiva jakelujärjestelmä, vaikutetaan väistämättä kilpailuun sisämarkkinoilla.
- 24 Oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu, että valikoivan jakeluverkoston perustaminen ei kuulu SEUT 101 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon piiriin, jos jälleenmyyjät valitaan objektiivisin laadullisin perustein, jotka on vahvistettu siten, että ne koskevat samalla tavalla kaikkia potentiaalisia jälleenmyyjä, ja joita sovelletaan syrjimättä, ja jos kyseessä olevan tuotteen ominaispiirteet edellyttävät tällaista jakeluverkostoa tuotteen laadun ylläpitämiseksi ja sen asianmukaisen käytön varmistamiseksi sekä jos asetuilla kriteereillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen (tuomio 13.10.2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Siitä, voiko valikoiva jakelu olla tarpeen, kun on kyse luksustuotteista, on palautettava mieleen, että oikeuskäytännössä on jo katsottu, että tällaisten tuotteiden laatu ei ole peräisin ainoastaan niiden aineellisista ominaisuuksista vaan myös kiehtovuutta ja arvokkuutta koskevasta mielikuvasta, joka antaa tuotteille ylellisyyden tunnun, että tämä mielikuva on kyseisten tuotteiden olennainen ominaisuus, jotta kuluttajat voivat erottaa ne muista samankaltaisista tuotteista, ja että näin ollen mainitun ylellisyyden tunnun vahingoittaminen voi vaikuttaa näiden tuotteiden laatuun sinänsä (ks. vastaavasti tuomio 23.4.2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, 24–26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 26 Oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu tästä, että valikoivalle jakelujärjestelmälle tyypilliset ominaisuudet ja ehdot ovat sellaisenaan omiaan säilyttämään laadun ja varmistamaan tällaisten tuotteiden asianmukaisen käytön (tuomio 23.4.2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Oikeuskäytännössä on katsottu tässä yhteydessä muun muassa, että sellaisen valikoivan jakelujärjestelmän perustamisella, jolla on tarkoitus varmistaa se, että ylellisyystuotteet esitellään vähittäiskaupoissa niiden arvoa lisäävällä tavalla, edistetään kyseessä olevien tuotteiden mainetta ja ylläpidetään siten niiden ylellisyyden tuntua (ks. vastaavasti tuomio 23.4.2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, 29 kohta).
- 28 Edellä mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee näin ollen, että luksustuotteet ovat ominaisuuksiltaan ja luonteeltaan sellaisia, että valikoivan jakelujärjestelmän käyttöönotto voi olla tarpeen tuotteiden laadun säilyttämiseksi ja asianmukaisen käytön varmistamiseksi.
- 29 Luksustuotteiden valikoiva jakelujärjestelmä, jolla pyritään ensisijaisesti varmistamaan kyseisten tuotteiden ylellinen tuotokuva, on näin ollen SEUT 101 artiklan 1 kohdan mukainen edellyttäen, että tämän tuomion 24 kohdassa mainittuja edellytyksiä noudatetaan.
- 30 Toisin kuin Parfümerie Akzente sekä Saksan ja Luxemburgin hallitukset väittävät, tätä päätelmää ei kumota 13.10.2011 annetun tuomion Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649) 46 kohdassa olevalla toteamuksella.
- 31 Kyseistä toteamusta on nimittäin luettava ja tulkittava mainitun tuomion asiayhteydessä.
- 32 Tästä on todettava, että edellä mainittuun tuomioon johtaneessa tapauksessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei tiedustellut sitä, oliko valikoiva jakelujärjestelmä kokonaisuutena tarkasteltuna SEUT 101 artiklan 1 kohdan mukainen, vaan sitä, oliko sellainen tietty sopimusmääräys SEUT 101 artiklan 1 kohdan mukainen, jota sovellettiin valtuutettuihin jakelijoihin tällaisessa järjestelmässä ja jossa kiellettiin ehdottomasti sopimustuotteiden internetmyynti. On myös täsmennettävä, että kyseisessä asiassa kyseessä olleessa valikoivassa jakelujärjestelmässä tarkoitetut tuotteet eivät olleet luksustuotteita vaan kosmetiikkatuotteita ja henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitettuja tuotteita.
- 33 Edellä mainitun 13.10.2011 annetun tuomion Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649) 46 kohdassa oleva toteamus kuuluu unionin tuomioistuimen perusteluihin, jotka se esitti antaakseen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle kyseisessä asiassa tarvittavat tulkintatiedot, jotta tämä voisi lausua siitä, oliko kyseiseen sopimusmääräykseen perustuva kilpailunrajoitus perusteltavissa hyväksyttävällä tavoitteella ja pyrittiinkö sillä kyseiseen tavoitteeseen oikeasuhtaisesti.
- 34 Kyseisessä asiayhteydessä unionin tuomioistuin katsoi, että tarve säilyttää kyseessä olleiden kosmetiikkatuotteiden ja henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitettujen tuotteiden ylellinen tuotokuva ei ollut hyväksyttävä vaatimus kyseisten tuotteiden internetmyynnin ehdottoman kiellon perustelemiseksi. Kyseisen tuomion 46 kohdassa esitetty arviointi liittyi näin ollen yksinomaan mainittuun tuomioon johtaneessa tapauksessa kyseessä olleisiin tuotteisiin ja mainitussa tuomiossa kyseessä olleeseen sopimusmääräykseen.
- 35 Edellä mainitusta 13.10.2011 annetusta tuomiosta Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649) ei sen sijaan voida päätellä, että sen 46 kohdassa pyrittiin antamaan periaatteellinen lausuma, jonka mukaan ylellisen tuotekuvan suojaamisella ei enää voitaisi oikeuttaa valikoivan jakelujärjestelmän olemassaoloon perustuvan kaltaista kilpailunrajoitusta minkäänlaisten tuotteiden – luksustuotteet mukaan lukien – osalta, ja näin ollen muuttamaan vakiintunutta oikeuskäytäntöä, joka on palautettu mieleen edellä tämän tuomion 25–27 kohdassa.

36 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että SEUT 101 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että luksus tuotteiden valikoiva jakelujärjestelmä, jolla pyritään ensisijaisesti varmistamaan kyseisten tuotteiden ylellinen tuotokuva, on kyseisen määräyksen mukainen, jos jälleenmyyjät valitaan objektiivisin laadullisin perustein, jotka on vahvistettu siten, että ne koskevat samalla tavalla kaikkia potentiaalisia jälleenmyyjä ja niitä sovelletaan syrjimättä, ja jos asetetuilla kriteereillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen.

Toinen kysymys

37 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko SEUT 101 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle sopimusmääräykselle, jossa luksus tuotteiden valikoivan jakelujärjestelmän, jolla pyritään ensisijaisesti varmistamaan kyseisten tuotteiden ylellinen tuotokuva, valtuutettuja jakelijoita kielletään käyttämästä sopimustuotteiden internetmyynissä kolmansien kauppa-alustoja ulospäin tunnistettavalla tavalla.

38 Tämä kysymys koskee luksus- ja ylellisyystuotteiden valikoivan jakelujärjestelmän tietyn sopimusmääräyksen laillisuutta SEUT 101 artiklan 1 kohdan kannalta.

39 Aluksi on palautettava mieleen, että kuten ensimmäisen kysymyksen yhteydessä esitetystä arvioinneista ilmenee, kyseisten tuotteiden luonne ja erityispiirteet huomioiden niiden ylellisen tuotokuvan varmistamisen tavoitteella voidaan oikeuttaa mainittujen tuotteiden valikoivan jakelujärjestelmän perustaminen.

40 Tällaisessa järjestelmässä erityinen sopimusmääräys, jolla pyritään säilyttämään asianomaisten tuotteiden ylellinen tuotokuva, on laillinen SEUT 101 artiklan 1 kohdan kannalta, jos se on tämän tuomion 36 kohdassa vahvistettujen edellytysten mukainen.

41 Vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä, täyttääkö pääasiassa kyseessä olevan kaltainen sopimusmääräys, jossa kielletään kolmansien kauppa-alustojen käyttäminen sopimustuotteiden internetmyynissä, kyseiset edellytykset, unionin tuomioistuimen on kuitenkin esitettävä ensin mainitulle tuomioistuimelle tätä varten kaikki unionin oikeuden tulkintaa koskevat seikat, joiden avulla tämä voi ratkaista asian (ks. vastaavasti tuomio 11.12.1980, L'Oréal, 31/80, EU:C:1980:289, 14 kohta).

42 Tämän osalta on kiistatonta, että pääasiassa kyseessä olevalla sopimusmääräyksellä pyritään säilyttämään asianomaisten tuotteiden ylellinen tuotokuva. Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee lisäksi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että kyseinen määräys on objektiivinen ja yhdenmukainen ja että sitä sovelletaan syrjimättä kaikkiin valtuutettuihin jakelijoihin.

43 On näin ollen selvitettävä, onko pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tavarantoimittajan valtuutetuille jakelijoilleen asettama kiello käyttää asianomaisten luksus tuotteiden internetmyynissä kolmansien kauppa-alustoja ulospäin tunnistettavalla tavalla oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, eli soveltuuko kyseinen kiello näiden tuotteiden ylellisen tuotokuvan säilyttämiseen ja ylitetäänkö sillä se, mikä on tarpeen kyseisen päämäärän saavuttamiseksi.

44 Ensinnäkin siitä, voidaanko pääasiassa kyseessä olevalla kiellolla saavuttaa sen päämäärä, on huomautettava, että valtuutetuille jakelijoille asetettu velvollisuus myydä sopimustuotteita internetissä yksinomaan niiden omissa internetkaupoissa ja niille asetettu kiello käyttää toista liikennimeä sekä käyttää ulospäin tunnistettavalla tavalla kolmansien kauppa-alustoja, takaavat tavarantoimittajalle sen, että kyseisten tuotteiden sähköisessä kaupankäynnissä nämä tuotteet yhdistetään yksinomaan valtuutettuihin jakelijoihin.

- 45 Koska tällainen yhdistäminen on nimenomaan yksi tavoitelluista päämääristä tällaista järjestelmää käytettäessä, on ilmeistä, että pääasiassa kyseessä oleva kielto sisältää johdonmukaisen rajoituksen, kun otetaan huomioon valikoivan jakelujärjestelmän ominaisuudet.
- 46 On näin ollen niin, että – kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee – jos kyseiset ominaisuudet tekevät valikoivasta jakelujärjestelmästä keinon, joka soveltuu luksustuotteiden ylellisen tuotekuvan säilyttämiseen, ja siis myötävaikuttavat kyseisten tuotteiden laadun ylläpitämiseen (ks. vastaavasti tuomio 23.4.2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, 28 ja 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), pääasiassa kyseessä olevaan kieltoon perustuvan kaltaisen rajoituksen, jonka lopputulos liittyy erottamattomasti tällaisiin ominaisuuksiin, on myös katsottava olevan luonteeltaan sellainen, että sillä säilytetään kyseisten tuotteiden laatu ja ylellinen tuotokuva.
- 47 Pääasiassa kyseessä oleva kielto mahdollistaa toiseksi sen, että luksustuotteiden toimittaja voi valvoa, että sen tuotteita myydään internetissä ympäristössä, joka vastaa niitä laadullisia edellytyksiä, joista se on sopinut valtuutettujen jakelijoidensa kanssa.
- 48 Jos jakelija ei nimittäin noudata tavarantoimittajan vahvistamia laatuvaatimuksia, viimeksi mainittu voi vaatia kyseistä jakelijaa korjaamaan tilanteen näiden kahden osapuolen välisen sopimussuhteen perusteella. Koska tavarantoimittaja ei ole sopimussuhteessa kolmansien kauppa-alustojen kanssa, tavarantoimittaja ei kuitenkaan voi vaatia tällaisella perusteella, että kyseiset kauppa-alustat olisivat tavarantoimittajan valtuutetuille jakelijoilleen asettamien laatuvaatimusten mukaisia.
- 49 Luksustuotteiden internetmyynti kauppa-alustoilla, jotka eivät kuulu kyseisten tuotteiden valikoivaan jakelujärjestelmään ja joissa tavarantoimittaja ei voi valvoa tuotteidensa myyntiehtoja, sisältää vaaran siitä, että kyseiset tuotteet ovat huomattavasti huonommin esillä internetissä, mikä voi vahingoittaa niiden ylellistä tuotekuvaa ja näin ollen niiden luonnetta itsessään.
- 50 Kun otetaan kolmanneksi huomioon se, että kyseiset kolmansien kauppa-alustat ovat kaikenlaisien tuotteiden myyntikanava, se, ettei luksustuotteita myydä tällaisten kauppa-alustojen kautta ja että niiden internetmyynti tapahtuu yksinomaan valtuutettujen jakelijoiden internetkaupoissa, myötävaikuttaa tähän ylelliseen tuotokuvaan kuluttajien keskuudessa ja näin ollen kyseisten tuotteiden sellaisen ominaisuuden ylläpitämiseen, joka on yksi tärkeimmistä kuluttajia kiinnostavista ominaisuuksista.
- 51 Näin ollen se, että luksustuotteiden toimittaja kieltää valtuutettuja jakelijoitaan käyttämästä kyseisten tuotteiden internetmyynnissä kolmansien kauppa-alustoja ulospäin tunnistettavalla tavalla, on keino, joka soveltuu kyseisten tuotteiden ylellisen tuotekuvan säilyttämiseen.
- 52 Kun on toiseksi kyse siitä, ylitetäänkö pääasiassa kyseessä olevalla kiellolla se, mikä on tarpeen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi, on todettava yhtäältä, että toisin kuin sopimusmääräyksessä, josta oli kyse 13.10.2011 annettuun tuomioon Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649) johtaneessa tapauksessa, pääasiassa kyseessä olevassa määräyksessä ei kielletä ehdottomasti valtuutettuja jakelijoita myymästä sopimustuotteita internetissä. Kyseisen määräyksen mukaan kiellettyä on nimittäin yksinomaan se, että sopimustuotteita myydään internetissä käyttämällä kolmansien kauppa-alustoja, jotka toimivat ulospäin tunnistettavalla tavalla kuluttajiin nähden.
- 53 Valtuutetut jakelijat saavat siis myydä internetissä sopimustuotteita sekä omilla internetsivustoillaan, kun niillä on valtuutetun myymälän ”sähköinen näyteikkuna” ja kun tuotteiden ylellinen luonne säilytetään, että ei-valtuutettujen kolmansien kauppa-alustoilla, kun viimeksi mainittujen mukaan ottaminen ei näy kuluttajalle ulospäin tunnistettavalla tavalla.
- 54 On toisaalta korostettava, että – kuten komission 15.9.2016 antaman verkkokauppaa koskevan toimialaselvityksen, jonka se on toteuttanut [SEUT 101 ja SEUT 102] artikkelissa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL

2003, L 1, s. 1) 17 artiklan perusteella, alustavista tuloksista ilmenee – vaikka kolmansien kauppialustojen merkitys jakelijoiden tuotemyynissä kasvaa jatkuvasti, ensisijainen jakelukanava internetissä ovat kuitenkin jakelijoiden omat internetkaupat, joita käyttää yli 90 prosenttia jakelijoista, joilta asiaa kysyttiin. Tämä vahvistettiin kyseistä selvitystä koskevassa loppuraportissa, joka on päivätty 10.5.2017.

- 55 Näiden seikkojen perusteella voidaan katsoa, että Coty Germanyn valtuutetuille jakelijoilleen asettaman kaltaisella kiellolla käyttää luksustuotteiden internetmyynissä kolmansien kauppialustoja ulospäin tunnistettavalla tavalla ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tuotteiden ylellisen tuotekuvan säilyttämiseksi.
- 56 Kun otetaan erityisesti huomioon se, että tavarantoimittajan ja kolmansien kauppialustojen välillä ei ole sopimussuhdetta, joka mahdollistaisi sen, että ensin mainittu voisi vaatia, että kyseiset kauppialustat ovat sen valtuutetuille jakelijoille asettamien laatuvaatimusten mukaiset, mainituille jakelijoille annettua lupaa käyttää tällaisia kauppialustoja sillä edellytyksellä, että ne vastaavat ennalta määritellyjä laatuvaatimuksia, ei voida pitää yhtä tehokkaana kuin pääasiassa kyseessä olevaa kieltoa.
- 57 Tästä seuraa, että tällainen kiello vaikuttaa lailliselta SEUT 101 artiklan 1 kohdan kannalta, jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkistettaviksi kuuluvista seikoista muuta johdu.
- 58 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että SEUT 101 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle sopimusmääräykselle, jossa luksustuotteiden valikoivan jakelijärjestelmän, jolla pyritään ensisijaisesti varmistamaan kyseisten tuotteiden ylellinen tuotokuva, valtuutettuja jakelijoita kielletään käyttämästä internetmyynissä kolmansien kauppialustoja ulospäin tunnistettavalla tavalla, kun kyseisellä sopimusmääräyksellä pyritään varmistamaan mainittujen tuotteiden ylellinen tuotokuva, kun se on vahvistettu siten, että se koskee samalla tavoin kaikkia, ja sitä sovelletaan syrjimättä ja kun se on oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä.

Kolmas ja neljäs kysymys

Alustavat huomautukset

- 59 Yksinomaan siinä tapauksessa, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella sopimusmääräyksellä rajoitetaan kilpailua SEUT 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, voi tulla ratkaistavaksi kysymys siitä, voidaanko kyseiseen sopimusmääräykseen soveltaa – SEUT 101 artiklan 3 kohdan nojalla – asetukseen N:o 330/2010 perustuvaa poikkeusta. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kyseisen asetuksen 3 artiklassa säädetyt markkinaosuutta koskevat kynnysarvot eivät ylity. Kyseiseen sopimusmääräykseen voitaisiin näin ollen soveltaa edellä mainitun asetuksen 2 artiklassa säädettyä poikkeusta.
- 60 Asetuksessa N:o 330/2010 suljetaan kuitenkin ryhmäpoikkeusedun soveltamisalalta pois tietyn tyyppiset rajoitukset, joilla voidaan aiheuttaa vakavia kilpailunvastaisia vaikutuksia, asianomaisten yritysten markkinaosuuksista riippumatta. Kyseessä ovat mainitun asetuksen 4 artiklassa säädetyt vakavimmat kilpailunrajoitukset.
- 61 Asetuksen N:o 330/2010 2 artiklassa säädettyä ryhmäpoikkeusta ei näin ollen voida soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen kielloon, jos se muodostaa jonkin edellä mainituista vakavimmista rajoituksista.

Asetuksen N:o 330/2010 4 artiklan b ja c alakohdan tulkinta

- 62 Kolmannella ja neljännellä ennakkoratkaisukysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa lähinnä selvittää, onko asetuksen N:o 330/2010 4 artiklaa tulkittava siten, että pääasian kaltaisissa olosuhteissa sillä, että markkinoilla jakelijoina toimivia luksustuotteiden valikoivan jakelujärjestelmän jäseniä kielletään ottamasta internetmyynnissä mukaan kolmansia yrityksiä ulospäin tunnistettavalla tavalla, rajoitetaan asiakaskuntaa kyseisen asetuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla ja/tai rajoitetaan passiivista myyntiä loppukäyttäjille asetuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla.
- 63 Asetuksen N:o 330/2010 4 artiklan b ja c alakohdan perusteella saman asetuksen 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin, joiden tarkoituksena on rajoittaa alueita tai asiakkaita, joille sopimuspuolena oleva ostaja voi myydä sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita, tai rajoittaa vähittäiskaupan portaalla toimivien valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille.
- 64 On näin ollen selvitettävä, rajoitetaanko pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella määräyksellä asiakkaita, joille valtuutetut jakelijat voivat myydä asianomaisia luksustuotteita, tai rajoitetaanko sillä valtuutettujen jakelijoiden passiivista myyntiä loppukäyttäjille.
- 65 Tästä on ensinnäkin palautettava mieleen, että toisin kuin sopimusmääräyksessä, josta oli kyse tapauksessa, joka johti 13.10.2011 annettuun tuomioon Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649), käsiteltävässä asiassa kyseessä olevassa määräyksessä ei kiellä internetin käyttöä sopimustuotteiden myyntikanavana, kuten edellä 52 ja 53 kohdassa jo esitettiin.
- 66 Seuraavaksi on todettava, että unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, ettei internetostajien ryhmässä näytä olevan mahdollista rajoittaa kolmansien kauppialustojen asiakkaita.
- 67 Lopuksi on todettava, että unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee myös, että pääasiassa kyseessä olevassa valikoivassa jakelusopimuksessa valtuutettujen jakelijoiden sallitaan tietyin edellytyksin mainostaa internetissä kolmansien kauppialustoilla ja internetin hakukoneita hyödyntäen, joten asiakkaat kykenevät tavallisesti löytämään valtuutettujen jakelijoiden tarjonnan tällaisia hakukoneita käyttämällä, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 147 kohdassa.
- 68 Vaikka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella kiellolla rajoitetaan tietyn tyyppistä internetmyyntiä, sillä ei tässä tilanteessa kuitenkaan rajoiteta asetuksen N:o 330/2010 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettua jakelijoiden asiakaskuntaa eikä saman asetuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettua valtuutettujen jakelijoiden passiivista myyntiä loppukäyttäjille.
- 69 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 330/2010 4 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa sillä, että markkinoilla jakelijoina toimivia luksustuotteiden valikoivan jakelujärjestelmän jäseniä kielletään ottamasta internetmyynnissä mukaan kolmansia yrityksiä ulospäin tunnistettavalla tavalla, ei rajoiteta asiakaskuntaa kyseisen asetuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla eikä passiivista myyntiä loppukäyttäjille saman artiklan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

Oikeudenkäyntikulut

70 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) SEUT 101 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että luksustuotteiden valikoivan jakelujärjestelmä, jolla pyritään ensisijaisesti varmistamaan kyseisten tuotteiden ylellinen tuotokuva, on kyseisen määräyksen mukainen, jos jälleenmyyjät valitaan objektiivisin laadullisin perustein, jotka on vahvistettu siten, että ne koskevat samalla tavalla kaikkia potentiaalisia jälleenmyyjä ja niitä sovelletaan syrjimättä, ja jos asetetuilla kriteereillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen.
- 2) SEUT 101 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle sopimusmääräykselle, jossa luksustuotteiden valikoivan jakelujärjestelmän, jolla pyritään ensisijaisesti varmistamaan kyseisten tuotteiden ylellinen tuotokuva, valtuutettuja jakelijoita kielletään käyttämästä internetmyynnissä kolmansien kauppa-alustoja ulospäin tunnistettavalla tavalla, kun kyseisellä sopimusmääräyksellä pyritään varmistamaan mainittujen tuotteiden ylellinen tuotokuva, kun se on vahvistettu siten, että se koskee samalla tavoin kaikkia, ja sitä sovelletaan syrjimättä ja kun se on oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä.
- 3) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 20.4.2010 annetun komission asetuksen (EU) N:o 330/2010 4 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa sillä, että markkinoilla jakelijoina toimivia luksustuotteiden valikoivan jakelujärjestelmän jäseniä kielletään ottamasta internetmyynnissä mukaan kolmansia yrityksiä ulospäin tunnistettavalla tavalla, ei rajoiteta asiakaskuntaa kyseisen asetuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla eikä passiivista myyntiä loppukäyttäjille saman artiklan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

Allekirjoitukset